

<https://doi.org/10.62837/2025.3.188>

QƏNİRƏ MƏHƏMMƏDƏLİ ALLAHVERDİYEVƏ

Azərbaycan Texniki Universiteti
ganira. Muhammedali@gmail.com

KONSEPT VƏ ONUN SEMANTİK BAZASI

Açar sözlər: konsept, fərqləndirmək, məntiqi münasibət, ekstralingvistik fəaliyyət, koqnitiv struktur

Key words: concept, to distinguish, logical attitude, extra linguistic activity, cognitive structure

Ключевые слова: концепция, различать, логическое отношение, внеязыковая деятельность, когнитивная структура

Koqnitiv dilçilikdə konseptin təbiətinin öyrənilməsinə birinci dərəcəli əhəmiyyət verilir. Konseptin əlamətlərini öyrənmək üçün edilən hər bir cəhd bütöv bir sıra əlaqəli anlayış (məfhum) və terminlərin mövcud olması faktını dərk etməyə gətirib çıxarır. Bu, hər şeydən əvvəl, konsept, anlayış və məna arasında olan əlaqədir. Onları fərqləndirmək problemi bizim zamanədə nəzəri dilçilikdə ən çətin həll olunan və diskursiyaya səbəb olan məsələdir. Bu, onunla izah olunur ki, konsepti təhlil edərkən biz tədqiqatçıya bilavasitə qavrayışda verilməmiş məzmun planının mahiyyəti ilə məşğul oluruq; onların xassələri və təbiəti haqqında biz yalnız əlavə (vasitəli) məlumatlar əsasında mühakimə yürüdürük. Bundan əlavə, koqnitiv dilçilik gənc elmdir, bu isə böyümə (artım) məsələsidir. Qeyd etmək istərdik ki, konsept probleminin həllinə çalışan nə qədər tədqiqatçı varsa, təxminən o qədər də nöqtəy-nəzər vardır desək, yəqin ki, yanıl- marıq. Hələ 1990-cı ildə D.S.Lixaçev yazırdı: "Anlayış (konsept) sözün mənasının yerləşdiyi, lakin başqa əlaqələr sistemində nəzərdən keçirilən hadisədir, məna-dil sistemində anlayış istər dilçilikdə, istərsə də məntiqdə tədqiq olunan məntiqi münasibət və formadır" [18, s. 94].

Son on il ərzində bu məsələnin başa düşülməsində çox şey dəyişib. Konseptlər sözlər və ekstralingvistik fəaliyyət arasında vasitəçidir və sözün mənası yalnız onu əmələ gətirən konseptlərlə izah edilə bilməz. Konsept semantik tutumu leksik mənadan çox genişdir. Konsept - söz münasibətinə dair ilk dəfə S.A.Askoldov tərəfindən ifadə olunmuş fikirlərdən biri belədir [5, s. 270-275].

D.S.Lixaçevə görə, konsept sözlə onun mənalarından biri ilə uzlaşır. V.A.Maslova bu fikrə münasibətini belə izah edir: "Sinonimlərin mövcudluğu, daxili forma və uyğunlaşma qabiliyyəti bütövlükdə sözə deyil, onun ayrıca bir leksik-semantik variantına aid olur" [19, s. 72].

Yəqin ki, konseptlər haqqında sözün mənası anlayışları ilə uzlaşan (uyğun gələn) konseptlər kimi danışmaq daha düzgün olardı. Sözün mənası "işarə ilə

tutulmuş" konseptdir. Bu mənada A.Vejbitskayanın "məna müəyyən münasibətdə dildən asılı deyildir" fikri ilə razılaşmaq çətindir. Bununla belə, elmdə mənanı dilçilikdə kənara çıxaran və onu öz təbiətinə görə qeyri-dil kateqoriyası kimi təfəkkürün spesifik funksiyalarından biri, yəni əslində bunu son dərəcə qeyri-obyektiv təsvir edən daha kəskin fikirlər olmuşdur [9.48].

"Konsept" koqnitiv strukturların ən kiçik vahidi kimi dəyərləndirilir. Konsept yaddaşın deyil, düşüncənin (təfəkkürün) vahididir [Z.D.Popova və İ.A.Sternin, 20

] və onun əsas vəzifəsi dərk etmə prosesini təmin etməkdən ibarətdir. Konsept təcrübənin insan yaddaşında saxlanılan, dərk olunan tipikləşmiş fraqmentlərin mental strukturudur [V.İ.Karasik, 13]. Konsept özlüyündə elementar biliyi təmsil edən mental strukturdur [İ.P.Susov, 23]. Konsept insanın mental (əqli) dünyasında mədəniyyətin əsas özəyidir [Y.S.Stepanov, 25; 64].

İnsan konseptlərlə düşünür, onların kombinasiyası əsasında təfəkkür prosesində yeni konseptlər yaradır. Buna görə də konsept biliyin strukturlaşmış kvantını təmsil edən qlobal təfəkkür vahidi hesab edilir. Təsadüfi deyildir ki, konseptlərin öyrənilməsi bu gün linqvistikanın perspektivli istiqamətlərindən hesab edilir. "Konsept" termininin linqvistik tədqiqatların kateqorial aparatına daxil edilməsi, təbii ki, elmi paradigmin dəyişməsi, daha dəqiqi, struktur paradigmin insana "bütün varlıqların ölçüsü" və onu "kainatın mərkəzinə qaytaran" antroposentrik paradigmlə əvəzlənməsilə şərtlənmişdir [10, s. 64].

Dilçilikdə "konsept" termininin vahid şərhı mövcud deyildir. Konseptə verilən ayrı-ayrı təriflərdə bu və ya digər cəhət qabardılır ki, bu da fərqli mənzərələr yaradır. Məsələn, koqnitiv dilçiliyin nümayəndələri A.P.Babuşkin, E.S.Kubryakova, Z.D.Popova, İ.A.Sternin konseptin şərhində onun (konseptin) menatal mahiyyətini, onun fərdi şüur sahəsinə aid olmasını xüsusi qeyd edirlər. Linqvomədəni aspektin nümayəndələri (N.D.Arutyunova, V.I.Karasik, Y.S.Stepanov, Y.M.Lotman və b.) konseptin etnokultur şərtlənməsini qeyd edirlər. Əlavə edək ki, bu aspektlər biri digərini istisna yox, əksinə tamamlama münasibətindədirlər. Şüurumuzda əsas əlamətlərin dəsti ilə təmsil olunan anlayışdan fərqli olaraq konseptlər təkcə düşünülmülər, həm də yaşanırlar. Konseptlər emosiya, simpatiya, antipatiya, fərqli fikirlərin toqquşmasının predmetidir. Dil insanın fikirlər dünyasına, psixikasına aparan yoldur. L.Yelmslevin qənaətinə görə, dil "həm insanın üslubunun başa düşülməsinə, həm də keçmiş nəsillərin həyat hadisələrinə yol açar bilər" [11, s. 131].

Y.S.Stepanova görə, konsept "mədəniyyətin insan şüurunda sanki qatılma" və ya "bir tərəfdən, mədəniyyətin insanın mental dünyasına daxil olduğu nəsnə, digər tərəfdən, sadə, adi "mədəni dəyərlərin yaradıcısı olmayan insanın" mədəniyyətə varid olmaq, bəzi hallarda isə həm də ona təsir etmək vasitədir" [24, s. 40]. Müəllifin qənaətinə görə, "konseptlər gerçəkliyi, lakin xüsusi - mental gerçəkliyi təsvir edir" [24, s. 41].

Konseptlər dünyanın konseptual mənzərəsini formalaşdırır və dünyanın dil mənzərəsində əks olunurlar. Belə ki, koqnisuyanın əsas vahidi olan konseptin şərhində birtərəfli yanaşma tam təsəvvür yaratmadığından əvvəlcədə uğursuzluğa malikdir. E.S.Kubryakova hesab edir ki, "konseptlər insan təcrübəsini əks etdirən şüur və informasiya strukturunun vahidləridir" [16, s. 90]. Müəllif konsepti həm də "yaddaşın, bütün dünyanın əməliyyat vahidi, bilik kvantı" adlandırır [16, s. 90].

Konseptləri leksik və frazeoloji qruplara bölən [7, s. 12] A.P.Babuşkinə görə, konsept "varlıq və şeylərin necə əlaqələndiklərini və onların necə kateqoriyalaşdırılmasını müəyyənləşdirən mental reprezentasiyadır" [7, s. 81].

V.V.Kolyosov isə bu fikirdədir ki, konsept "dil formasına düşməmiş xalis anlamdır, o, ilkin anlam, ilkin obraz, arxetip, kontant və s.-dir" [14, s. 53].

N.F.Alefrenko da konsepti koqnitiv kateqoriya, bilik kvantı hesab edir [4, s. 17]. V.İ.Karasikin anlamında isə konsept "insan yaddaşında saxlanılan mənalı, dərk edilən, tipikləşmiş fraqmentlərin mental məhsuludur" [13, s. 59].

Konseptin öyrənilməsinə daha çox diqqət yetirən N.N.Boldirev hesab edir ki, dərk etmə fəaliyyəti nəticəsində insanda anlayışlar formalaşır və sonradan onlar dünya haqqında biliklər sistemində birləşirlər [8.63]. Bu sistem müxtəlif səviyyəli mürəkkəb və abstrakt konseptlərdən təşkil olunur. Dərk etmənin müxtəlif formaları insan şüurunda konseptlərin formalaşmasının müxtəlif üsullarını müəyyən edir. N.N.Boldirev konseptin formalaşmasının müxtəlif üsullarını hissi təcrübə əsasında, insanın predmet-praktik fəaliyyəti əsasında, təfəkkür fəaliyyəti əsasında, verbal və qeyri-verbal ünsiyyət və s. qeyd edir [8, s. 23].

Konsept dildə ifadə olunmuş və etnomədəni səciyyəli kollektiv şüurun vahidləridir. Məhz verballıq və etnomədəni cizgililik konsepti anlayış, təsəvvür və mənadan fərqləndirir. Y.S.Stepanovun qənaətinə görə, "Konseptlər insanın mental dilnyasında anlayışlar, biliklər, assosisasiyalar, insan şüurunda yaşantılar kimi mövcud olan mədəniyyətin əsas özləkləridir" [25, s. 41]. Konseptlər insan yaddaşında konkret situasiyalarla bağlıdır və bu situasiyalar konsept adlandırılan ssenarilərə uyğun gəlir. Koqnitiv tədqiqatların əsas qayəsini "yaddaşda saxlanılan koqnitiv strukturlar ətraf aləmi mental əks etdirməkdə" görən F.Y.Veysəlli "konseptləri koqnitiv strukturların ən kiçiyi" və ya konsept dünya haqqında bilikləri yadda saxlamaq funksiyasını" yerinə yetirdiyini qeyd edir [3, s. 31].

Konseptdə diskursda biliyin reprezentasiya vasitəsi kimi yanaşan A.Y.Məmmədov (M.Məmmədovla birlikdə) yazır ki, "diskurs ... elə bir platformadır ki, biliyin strukturları olan konseptlərlə müxtəlif səviyyəli və ...təbiətli linqvistik reperzentasiyalar arasında əlaqənin yaradılmasını təmin edir" . Müəllif konseptlərin lokal (konkret mədəniyyətlərə xas olan) və universal (qlobal bilik) konseptləri fərqləndirir [2, s. 49].

Konsept verballaşır və dil işarələri vasitəsilə ifadə olunaraq dilin semantik məkanının bir hissəsinə çevrilir. Dil insanın əldə etdiyi bütün informasiyanı və

sosiumun toplanmış təcrübəsini representasiya edə bilir. Bunu nəzərə alan L.Yelmslev qeyd edir ki, "dil insanın fikir və hisslərini, əhval-ruhiyyəsini, istəyini, iradə və fəaliyyətini formalaşdırdığı alətdir. Həm də onun vasitəsilə insan digərlərinə təsir edir. Dil insan dərrakəsilə sıx bağlıdır" [11, s. 131].

Müraciət olunan mənbələrdən də göründüyü kimi konseptin şərhində fərqli yanaşmalar mövcuddur. Konsept fenomeninə fərqli baxışların kökündə, zənnimizcə, onda (konseptdə) toplanmış informasiyanın son dərəcə çoxqütblülüyüdür, o (informasiya) işarələnən obyekt haqqında bütün aspektləri, obyektin bütün təzahürləri və digər obyektlərlə əlaqəsi haqqında məlumat verməsindən irəli gəlir.

Dil daşıyıcıları tərəfindən formalaşdırılmış və insanların yaddaşında saxlanılan konseptlər konseptosferi əmələ gətirir. Qeyd edək ki, "konseptlər məcmusu" kimi nəzərdən keçirilən konseptosfer anlayışı D.S.Lixaçyov tərəfindən formalaşdırılmışdır [18, s. 8-9]. D.S.Lixaçyov konsept anlayışını müəyyən edərkən konsepti "konsept və ya ümumi anlayış fikrən törəmə kimi fikir prosesində bizim üçün eyni cinsli predmetlərin qeyri-müəyyən çoxluğunu avaz edir" ideyasını irəli sürən S.A.Askoldova-Alekseyevanın şərhinə istinad etdiyini qeyd edir. Lakin maraqlı məsələ burasıdır ki, sələfindən fərqli olaraq, D.S.Lixaçyov üçün konsept "həm sözün özü üçün mövcuddur, birincisi, sözün əsas mənası üçün ayrılıqda və, ikincisi, təklif edirəm ki, bizim yazılı və şifahi nitqdə istifadə etdiyimiz mənanın "riyazi" ifadəsi kimi qəbul edilsin, zira insan mənanın bütün mürəkkəbliyini sadəcə əhatə etməyi çatdırmır, bəzən bacarmır, bəzən də onu özünəməxsus şəkildə şərh edir [18, s. 4].

Konsept sözün leksik mənası ilə insanın şəxsi təcrübəsinin toqquşmasının nəticəsidir. D.S.Lixaçyova görə, "Söz, məna və konseptin necə qavranılmasını nəzərdən keçirərəkən biz insanı istisna etməməliyik... insanın mədəni təcrübəsi geniş və zəngin olduqca, konseptin də potensialı geniş və zəngin və insanın mədəni təcrübəsi az olduqda onun dili, elə konseptləri də kasıb olur" [18, s. 320].

Müxtəlif sahələri əhatə edən konseptlər ümumilikdə milli dilin konseptlərini təşkil edir. D.S.Lixaçyov qeyd edir ki, milli dilin konseptlər sferasını (və ya konseptlərini) xalqın mədəniyyətilə sıx əlaqədə öyrənmək lazımdır. O qeyd edir ki, "Konseptlər xalqın mədəniyyəti, ədəbiyyatı, folkloru, elmi, təsviri sənəti zəngin olduqca o da zəngin olur, konseptlər xalqın bütün tarixi təcrübəsilə əlaqəlidir" [18, s. 284]. D.S.Lixaçyov konseptləri aşağıdakı qruplarda təsnif edir: universal (məsələn, ölüm, həyat) etni (vətən, intelligensiya), quplar ("səhnə" tamaşaçı və aktyorlar üçün), fərdi (bu konseptlər fərdin təcrübəsindən, dəyərlər sistemindən, mədəni səviyyəsindən tam asılıdır).

S.A.Koşarnaya hesab edir ki, konseptosfer konseptual sahələri əmələ gətirən konseptlərin birləşməsinin müxtəlif növləridir. Sahələrin birləşməsi isə konseptosferi əmələ gətirir [15, s. 54].

Z.D.Popova və İ.A.Sternin hesab edir ki, konseptlərin yaranma mənbəyi insanların idrak fəaliyyətidir. "Konseptlər fikri obrazlar sahəsini, insanların

strukturlaşdırılmış biliklərini təmsil edir. Bundan başqa, konseptlər yetərincə nizamlı xarakter daşıyır. Konseptsferi əmələ gətirən konseptlər özlərinin ayrı-ayrı əlamətlərinə görə digər konseptlərlə oxşarlıq, fərqlilik və hierarxiya sistem münasibətlərinə girirlər [20, s. 18].

Şübhəsiz ki, konsept mental törəmə, yaddaş vahidi, fərdin psixi hayatından asılı olan şüurumuzun məhsuludur. O anlayışdan elmi təsvirin məhsulu kimi fərqlənir. Konseptin koqnitiv mənşəli olduğunu inkar etmək çətindir, lakin bu o demək deyildir ki, konsept yalnız koqnitiv törəmə, təfəkkür vahidi və ayrıca şəxsin psixi resursudur, çünki o, həm də mədəniyyət faktı, xalqın tarixidir. Konseptin mədəniyyətlə əlaqəsini inkar etmək, insan təfəkkürünün mədəniyyətlə əlaqəsini inkar etməyə bərabərdir. Konseptin məzmunu zəngindir və obyektin relevant (əsas) əlmətlərini əks etdirən biliklə əlaqəlidir. Konseptin vacib əlamətləri aşağıdakılardan ibarətdir: 1) konsept, bir tərəfdən, şüurun düşüncə, psixi resursunun vahidi, digər tərəfdən isə mədəniyyət faktı, vahididir; 2) konsept dinamik xarakterlidir və insanın psixi həyatının qanunauyğunluqlarına tabedir; 3) digər konseptlərdən təcrid olunmuş formada mövcud ola bilməz, konseptlərin məcmusu konseptsferi əmələ gətirir, 4) çoxqatlı, çoxkomponentlidir, 5) konseptin əsas funksiyası əvəzetmədən ibarətdir, çünki düşünmə fəaliyyəti prosesində eyni cinsli elementlər çoxluğunu əvəz edə bilər; 6) verbal (sözlü) ifadə vasitələri ilə bağlıdır, onlar arasında leksik vasitələr əsas yer tutur; 7) adətən, konsept birdən çox leksik vahidə, yəni müxtəlifcinsli vahidlərin bütün məcmusunun ifadə planı ilə uyğun gəlir; 8) nitqdə tam ifadə olunmur, konseptin ifadəsinin bütün dil vasitələrini qeydə almaq mümkün deyildir; 9) gerçəkliyin konseptləşdirilməsi konseptin işarələnməsi, ifadəsi və təsviri vasitəsilə yerinə yetirilir. Mürəkkəb mahiyyətli konseptlərin vahid təsnifatını vermək çətindir. Lakin bununla belə konseptlərin təsnifatı istiqamətində xeyli cəhdlər olmuşdur. Həmin cəhdləri ümumiləşdirsək aşağıdakı mənzərəni əldə etmiş olarıq:

1) koqnitiv (konkret-hissi obraz, təsəvvür, sxem, anlayış, prototip, propozisiya, ssenari, qeşalt);

2) kulturoloji (konkret, nisbətən abstrakt konseptlər, dünyagörüşü universaliləri);

3) sosiolinqvistik (etnomədəni, sosiomədəni və fərdi-mədəni);

4) məfhum (kosmik, sosioloji, psixoloji və s.).

Konseptlə bağlı dilçilər arasında ortaq fikir onun mürəkkəb struktura malik olmasıdır. Konsept baza (özək) və əlavə koqnitiv əlamətlərdən təşkil olunmuş şərh edilən (periferiya, ətraf) sahəyə malikdir. Konseptlər dünyanın konseptual mənzərəsini yaradır və dünyanın dil mənzərəsində əks olunurlar.

İstifadə edilmiş ədəbiyyat:

1. Məmmədov A., Məmmədov M. Diskurs tədqiqi. Dərs vəsaiti. -Bakı: Bakı Universiteti nəşriyyatı, 2013, 78s.

2. Məmmədov A., Məmmədov M. Diskurs təhlilinin koqnitiv perspektivləri. -Bakı: Çarşıoğlu, 2010, 96 s.
3. Veysəlli F.Y. Semiotika. Studia Philologica IV.- Bakı: Mütərcim, 2010. 336s.
- 4.Алефиренко Н.Ф. Поэтическая энергия слова. Синергетика языка, сознания и культуры. - М.: Academia, 2002, 394 с.
5. Аскольдов С.А. Концепт и слова / Русская словесность: Антология / Под ред. В.Н.Нерознака. -М.: Academia, 1997, с. 251-270
- 6.Бабушкин А.П. Типы концептов в лексико-фразеологической семантике языка. -Воронеж: Изд-во Воронеж. гос. ун-та, 1996, 103с.
7. Бабушкин А.П. Концептуальные типы значений // Контрастивные исследования лексики и фразеологии русского языка. Воронеж: 1996, с. 226-236
- 8.Болдырев Н.Н. Когнитивная семантика. -Тамбов: Изд-во Тамб. Гос. ун-та, 2000, 123 с.
- 9.Вежибцкая А. Язык. Культура. Познание. -М.: Русские словари, 1996, 259 с.
- 10.Воркачев С.Г. Лингвокультурология, языковая личность, концепт. Становление антропоцентрической парадигмы в языкознании // Филологические науки. 2001, №1, с. 58-66
- 11.Ельмслев Л. Прологомены к теории языка// Новое в лингвистике.Вып.І. -М.: 1960, с.131-256
- 12.Карасик В.И.Введение в когнитивную лингвистику. -М.: 2004, 236 с
- 13.Карасик В.И. Культурные доминанты в языке // Языковая личность: культурные концепты. -Волгоград: Архангельск: 1996, с. 231-245
- 14.Колесов В.В. О логике логоса в сфере ментальности // Мир русского слова. - М.: 2000, No2, с. 52-59
- 15.Кошарная С.А. Миф и язык. -Белгород: 2002, 287 с.
- 16.Кубрякова Е.С. Язык и знание: на пути получения знаний о языке. Части речи с когнитивной точки зрения. Роль языка в познании мира. - М.: Языки славянской культуры, 2004, 560 с.
- 17.Лангакер Р.У. Когнитивная грамматика. -М.: ИНИОН, 1992, 56 с. 49.
- 18.Лихачев Д.С. Концептосфера русского языка // Русская словесность: Антология / Под ред. В.П.Нерознака.- М.: Academia, 1997, с. 280-287
- 19.Маслова В.А. Введение в лингвокультурологию. -М.: 1997, 298 с
20. Попова З.Д. Понятие «концепт» в лингвистических исследованиях /З.Д.Попова, И.А. Стернин. Воронеж: 1999, с. 27-34
21. Рахилина Е.В. Когнитивная семантика: история, персоналии, идеи, результаты // Семантика и информатика. Сборник научных статей. -М.: Русские словари, 1998, вып. 36, с. 176-198
- 22.Рахилина Е.В. О тенденциях в развитии когнитивной семантики // Известия АН РАН. Серия литературы и языка. Т. 59. -М.: 2000, № 3, с.43-61
- 23.Сусов И.П. Интерграционный этап в развитии лингвистической теории и

- сущность вклада когнитивной лингвистики // Когнитивная лингвистика. Современное состояние и перспективы развития. Ч. 1. - Тамбов: 1998, 337 с.
24. Степанов, Ю.С. Константы: словарь русской культуры. 3-е изд. -М.: Акад. проект, 2004, 990 с.
- 25.Степанов Ю.С. Французская стилистика. -М.: Высшая школа, 1965, 356 с.
- 26.Телия В.Н. Культурно-национальные коннотации фразеологизмов / Славянское языкознание. -М.: 1992, 292 с.
- 27.Телия В.Н. К проблеме связанного значения слова: гипотезы, факты, перспективы //Язык-система, язык текст, язык-способность. -М.: 1995, с. 187-213
- 28.Jackendoff R. Grammer as Evidence for Conceptual Structure Linguistic Theory and Psychological Reality. Cambridge (Mass.): MIT Press, 1978, 321 p.
- 29.Lakoff G. Categories: an essay in cognitive linguistics/Linguistics in the Morning Calm, Seoul: Hanshin, 1983, p. 139-194
- 30.Lakoff G. Women, Fire and Other things, Burkeley University Press, UCB, 2008, 489 p.
- 31.Schwarz M. Einführung in die kognitive Linguistik. 3. Auflage, Tübingen, 2008, p. 22-38,42

**АЛЛАХВЕРДИЕВА ГАРНИРА МУХАММЕД АЛИ
РЕЗЮМЕ**

ПОНЯТИЯ И ЕГО СМЫСЛОВАЯ БАЗА

Чтобы исправить концептуальную систему, необходимо предположить, что существует несколько начальных или начальных концепции, за которыми следует другие. Не исключено, что одна и та же понятие по - разному понимается как в рамках одной культуры, так и в разных культурах. Концепции, как интерпретаторы значений, всегда подвержены дальнейшему уточнению и модификации. Они выступают лишь в качестве сущности, которая реализуется в самом начале времени их возникновения

**ALLAHVERDIYEVA GANIRA MUHAMMADALI
SUMMARY**

THE CONCEPTS AND ITS SEMANTIC BASE

To fix the conceptual system, it is necessary to guess that there are several initial concepts of which others do later. It is not exclude that the same concept is understood differently both within the framework of one culture and in different cultures. Concepts, are commentators of meanings, are always caught up in subsequent refinement and modification. The act as essence, realized only at the beginning of the time of their own formation.

Rəyçi: f.e.d.prof. Shafaqat Mahmudova